

Hugo Raudsepa „Salongis ja kongis“.

Ühiskond elab pinevat käärimise protsessi. Miski laguneb ja millestki käivad läbi värsked värinad. See maailma rahutus läbib ka käesoleva näidendi.

Seisukord on nii kriitiline, et nagu ütleb keegi tegelastest, „inimkonna areng hakkab käima üle inimlise mõistuse“. Maailma targimadki pead ei tea, mis kitsikuses teha. Poliitiline eliit resoneerib salongides, astub kokku kongressideks, mis jooksevad tühja. Ja ühiskonna kätest lahtivallandunud eluareng kõnnib oma talumata rada. See on tänapäeva reaalsust, mida ei suudeta juhtida eilsete meetoditega.

Nii et kui värsketest rumalustest on rohkem loota, kui vanadest tarkustest, siis otsimised ja katsetamised evivad loominguulist tähtsust, isegi siis, kui need katsetamised peaksid esialgu nurjuma. Pole miski maailmas sündinud silmapilkselt, kõikide leiutiste ja avastuste ees on käinud eksimiste ning nurjumiste vaevarikas tee.

Kui „Salongis ja kongis“ on näidend, mis tahab mängida „täna-homse võimalustes“, siis rõhutatakse sellega sisuliselt ülalmainitud eksperimenteerivat elupraktikat. Olnu kopeerimise asemel riskitakse tegelased tõugata kummalistele otsingutele. On käimas heitlus uue eetika ja uue riigifilosoofia pärast. Kui ausad rahvamehed on riigivankri kraavi vedanud, siis ehk päästab tema andeline tegelinski? Seal estetismist tüdinenud kaunishing katsub oma molluskliku hingeelu karastada armusuhetega agulis. Ja imelikud vastolud tekivad inimeste hingedes, kui verre imunud eelarvused või „sisetunde kompleksid“ neid takistavad oma värskete veendumuste kohaselt teotsemast.

Näidend toob lavale poliitilise valimiku kõigis ta tüüpides, alates fašistlikust erukindralist ja lõpetades kommunistliku ninamehena. Kõik voolud tüürivad võimule, tulistades sõna-